

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 237/22
16.1.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Јасне Лозук и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Наташа Јовичић, адвокат из Београда, Николаја Островског број 1, против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Анета Миловановић, адвокат из Београда, Старине Новака број 21, ради раскида уговора о поклону, одлучујући о жалби тужених, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 7580/19 од 08.09.2021. године, у седници већа одржаној дана 16.1.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 7580/19 од 08.09.2021. године, у ставовима првом и другом изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се раскине уговор о поклону стана у ..., ..., на првом спрату, стан број 3, површине 64,74м², закљученог дана 11.05.2004. године, између тужиоца АА као поклонодавца и тужене ББ, као поклонопримца, оверен пред Првим општинским судом у Београду под бројем П Ов број 2692/04 дана 12.05.2004. године, и анекса уговора о поклону П Ов број 2692/04 закљученог дана 19.05.2004. године између тужиоца АА као поклонодавца и тужене ББ, као поклонопримца, овереног пред Првим општинским судом у Београду I Ов број 7122/04 дана 20.05.2004. године, као и да се обавезе тужена ББ да се са свим лицима и стварима исели из стана у ..., на првом спрату, стана број 3, као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка, садржано у ставу четвртном изреке пресуде Вишег суда у Београду П 7580/19 од 08.09.2021. године, тако што се обавезује тужилац да туженима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 366.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 7580/19 од 08.09.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је раскинут уговор о поклону стана у ..., на првом спрату, стан број 3, површине 64,74м², закљученог дана 11.05.2004. године, између тужиоца као поклонодавца и првотужене као поклонопримца, као и анекс уговора о поклону стана П Ов број 2692/04, закључен дана 19.05.2004. године, између тужиоца као поклонодавца и првотужене као поклонопримца, оверен пред Првим општинским судом у Београду под I Ов број 7122/04 дана 20.05.2004. године. Ставом другим изреке обавезана је првотужена да се са свим лицима и стварима исели из предметног стана. Ставом трећим изреке, одбачена је тужба у делу у којем је тужилац тражио да се наложи Републичком геодетском заводу, служби за катастар непокретности Земун, да изврши брисање права доживотног уживања на непокретности.стану у ..., ..., на првом спрату, стан број 3, површине 64,74м², уписаног у корист друготужене ВВ. Ставом четвртим изреке су обавезане тужене да тужиоцу солидарно на име трошкова поступка исплате износ од 444.000,00 динара, у року од 15 дана.

Против наведене пресуде, тужене су благовремено изјавиле жалбу, побијајући је у ставовима првом, другом и четвртм изреке, из свих законских разлога.

Тужилац је доставио одговор на жалбу, са предлогом као у одговору.

Испитујући ожалбену пресуду, у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку, ("Службени гласник РС", број 72/11 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да је жалба тужених основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности. Апелациони суд налази да није учињена ни битна повреда поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се жалбом тужених посебно указује, јер првостепена пресуда садржи јасне, потпуне и непротивречне разлоге о чињеницама важним за правилно одлучивање, који нису у супротности са садржином изведених доказа, док је изрека пресуде јасна и непротивречи разлозима исте датим у образложењу.

Према утврђеном чињеничном стању, произлази да је тужилац отац првотуженој, а бивши супруг друготужене. Даном 11.05.2004. године, тужилац је као поклонодавац са првотуженом као поклонопримцем, закључио уговор о поклону двособног стана у ..., на првом спрату, стан број 3, површине 64,74 м². Непокретност која је предмет уговора о поклону, пренета је у искључиву својину ћерке ББ, уз знак љубави, пажње и бриге, а чланом 3 уговора је установљено право доживотног плодуживања у корист поклонодавца, овде тужиоца и његове тадашње супруге ВВ, сада Уговор је оверен пред Првим општинским судом у Београду под II Ов број 2692/04, дана 12.05.2004. године, а дана 20.05.2004. године, пред истим судом закључен је и оверен анекс уговора о поклону, чији предмет је била измена-ограничење права плодуживања и то тако што је измењен члан 3 основног уговора, те је право доживотног плодуживања конституисано само у односу на тадашњу супругу тужиоца, овде друготужену. Непокретност која је била предмет уговора о поклону купљена је

новчаним средствима које је тужилац добио од свог оца и представљала је његову посебну имовину. У време закључења уговора о поклону првотужена је била малолетна, стара три године, те је њена мајка, овде друготужена као законски заступник у њено име и за њен рачун закључила уговор о поклону са тужиоцем, као поклонодавцем, као и анекс уговора о поклону.

Супружници АА и ВВ су са својом децом ББ и ГГ која је рођена 26.02.2010. године, живели у заједничком породичном домаћинству до 01.06.2013. године, када је друготужена са малолетном децом заједницу напустила и покренула поступак развода брака пред Трећим основним судом у Београду, дана 06.11.2013. године, који поступак је окончан 06.06.2018. године. У току поступка развода брака, у коме је суд одлучивао и о вршењу родитељског права, начину одржавања личних односа малолетне деце са родитељима и издржавању, а који је вођен између тужиоца и друготужене, првотужена је била малолетна, јер је поступак покренут када је имала 12 година, и окончан када је имала 17 година. Првотужена је с обзиром на узраст и процену органа старатељства у складу са одредбама Породичног закона узимала учешћа у поступку, тако што се пред надлежним органом старатељства изјашњавала на околност са којим родитељем жели да живи и на који начин жели да одржава односе са родитељем са којим неће живети, односно коме неће бити поверена. Првотужена је у току целог поступка изражавала жељу да настави да живи са мајком, односно да буде поверена мајци на негу, чување и васпитање, а да ће се са оцем виђати повремено без уређеног модела виђања од стране суда, све у складу са договором између ње и тужиоца као оца, као и њеним потребама и обавезама, а како су се ти односи у почетку и одвијали, након престанка заједнице живота њених родитеља. Друготужена је дана 26.05.2014. године, надлежном тужилаштву поднела кривичну пријаву против тужиоца, због кривичног дела недозвољене полне радње из члана 182 став 2 у вези члана 181 став 3 КЗ, које је наводно извршено на штету малолетне ГГ. Кривична пријава која је поднета против тужиоца за наведено кривично дело, одбачена је правноснажним решењем Трећег основног јавног тужилаштва у Београду Кт 2797/14 од 14.02.2017. године, и решењем Вишег тужилаштва у Београду Кт-По 227/17 од 03.04.2017. године.

Пресудом Трећег основног суда у Београду П2 5863/18, је окончан поступак развода брака вођен између тужиоца и друготужене, тако што је брак разведен, а заједничка малолетна деца су поверена мајци на самостално вршење родитељског права, уз обавезу тужиоца као оца да доприноси њиховом издржавању, а овом судском одлуком није уређен начин одржавања личних односа првотужене са оцем. Последњи сусрет након доношења наведене пресуде између тужиоца и првотужене догодио се у присуству малолетне ГГ и тетке малолетне деце, када је првотужена тужиоцу експлицитно саопштила да не жели да има било какав контакт са њим, одбила да му да свој број телефона и прекинула контакт са оцем који није надаље успостављен. Претходно се тада малолетна првотужена пред органом старатељства Градског центра за социјални рад, Одељење Земун, па све до краја поступка развода брака својих родитеља изјашњавала да не жели да се виђа са оцем и да одржава контакте са њим на било који начин, да би у поступку вештачења које је спроведеном пред надлежном институцијом-Институтом за ментално здравље од стране комисије судских вештака, у присуству психолога изјавила да не жели превише близак однос са оцем, да се са оцем виђа једном или два пута недељно у просеку углавном везано за обавезе и одласке код зубара, да не жели чешће сусрете, нити да много са њим комуницира, што је објаснила

чињеницом да је отац и од раније омаловажавао, критиковао је да нема свој став и слично, што је чинило да се не осећа пријатно као и да је њену мајку често вређао, а у вези са евентуалном сексуалном злоупотребом млађе сестре, навела је да је приметила неубичајено еротизовано понашање девојчице, као и изјаве непримерене њеном узрасту, на пример: “ја волим секс”, те да има потребу да млађа сестра разуме и схвати да њихов отац “није тако добар”.

Након окончања поступка развода брака између тужиоца и друготужене долазило је до случајних сусрета између ње и оца на улици, јер живе у близини, али је том приликом првотужена избегавала да поздрави тужиоца, избегавала је сусрете и окретала главу од њега. Тужилац је био веома погођен и повређен када је схватио да га је ББ избрисала из свог живота и када је схватио да се са 18 година определила у свом животу и сазнао да је уписала факултет, што су му јавиле колеге са факултета и указали да прочита листу где је ББ уписала као средње име, име своје мајке, уместо имена оца. Тужилац ћерку никада није упознао са тим да је од њега добила стан на поклон, нити је имао прилике да то учини, првотужена уговор није читала а од своје мајке је својевремено добила информацију да јој је стан поклонио деда, тужиочев отац. Пре покретања поступка у овој правној ствари она није имала прилике да спорни уговор о поклону прочита, а што је потврдила у свом исказу. Један од разлога за прекид контакта са оцем је оно што је урадио њеној сестри 2014. године – сексуално злостављање, а о томе је сазнала на основу понашања своје сестре, а не на основу њене приче, јер је сестра имала само 4 године, али на основу њених изјава и понашања које су се догађала само у том периоду, када се то дешавало, дошла је до оваквог закључка. Имала је информацију да је поступак против њеног оца због овог кривичног дела обустављен, али без обзира на то она зна шта је видела и какво је понашање њене сестре било, те стога не жели било какве контакте са оцем ни данас, али не би одбила да му помогне уколико би јој се обратио за помоћ због здравствених проблема.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба параграфа 567 и 937 Српског грађанског законика закључио да се сви видови понашања првотужене према тужиоцу као оцу од 2015. године, до њене навршене 18 године, односно стицања пунолетства, а који се огледају у прекиду комуникације и одбијању да поздрави тужиоца, да му се јави на улици, да комуницира телефоном са њим, те изношење мишљења у виду неоснованих оптужби на рачун тужиоца о сексуалном инцестуидном понашању према млађој сестри, не могу сматрати грубом неблагодарношћу, јер је у наведеном периоду била малолетна и изложена притисцима и утицајима најближе околине, везано за актуелни судски поступак вођен између њених родитеља, а без сазнања о учињеном поклону, са уверењем да живи у стану који је добила до свог деде. Према закључку првостепеног суда све наведено указује на постојање породичних несугласица и поремећених породичних односа, као и последица револта првотужене и њеног незадовољства према тужиоцу због понашања као што је груб однос према мајци током брака и ниподаштавајући однос према њој са сталним критикама и одбијањем сагласности за путовања у иностранство ради усавршавања језика, односно такмичења, промене пребивалишта и слично. Осим тога, првостепени суд је оценио да је сагласно одредби Параграфа 937 Српско-грађанског законика право тужиоца да тражи раскид – опозив уговора о поклону за све извршене неблагодарности од стране првотужене у периоду од 2015. до 2016. године, застарело. Међутим, истовремено је закључио да је првотужена са пунолетством 31.05.2019.

године стакла пословну способност и својство да својом властитом активношћу, односно изражавањем воље стиче права и обавезе и да предузима правне радње које одрасла особа може предузети у свакодневном животу, те у складу са тим, имајући у виду да је имала сазнање и пре навршених 18 година живота да је власник стана у коме живи, да јој је стан поклоњен, била је у обавези, могла и морала да се информише на адекватан начин о учињеном поклону читањем уговора о поклону, на који начин би имала сазнање од кога је добила поклон као и о мотивима учињеног поклона од стране дародавца, а тиме и за своју обавезу благодарности у односу на свог оца. Иако је у исказу тврдила да није прочитала спорни уговор, нити је то учинила приликом уручења тужбе, првотужена је према налажењу првостепеног суда била у обавези да се након стицања пословне способности информише о томе да је као уговорна страна у својству поклонопримца носилац права и обавеза у двостраном уговору који рађа њену обавезу захвалности, као противпрестацију за дати поклон, те да поклонодавац очекује да ће му поклонопримац за учињену добробит вратити тако што ће се понашати благородно, иако по својој правној природи уговор о поклону представља бестеретни правни посао.

Према налажењу првостепеног суда првотужена је и након пунолетства у прекиду сваке комуникације са тужиоцем, свесно, приликом случајних сусрета на улици, суду или цркви одбија да га поздрави и на било који начин комуницира са њим, окреће главу од њега и понаша се као да га непознаје, што није негирала, већ напротив, потврдила, а такође остала при мишљењу, односно закључку и неоснованим оптужбама о наводном сексуалном злостављању њене млађе сестре од стране тужиоца, иако је имала сазнања о исходу поступка који је вођен против тужиоца пред надлежним тужилаштвом, чиме је описаним понашањем испољила грубу незахвалност и изразиту неблагодарност према тужиоцу, као поклонодавцу и да су стога испуњени законски услови за раскид – опозив уговора о поклону. Приликом доношења одлуке, првостепени суд је ценио сложеност односа између родитеља и детета, који су регулисани моралним нормама и обичајима и у којима се праг, после кога треба дозволити опозивање снижава и да се велика, односно груба незахвалност одређује према схватањима друштвене средине, као и да је спорни уговор закључен између ћерке и оца и да је накнадно постојање вишегодишњих поремећених односа такве природе да су могли да угрозе и психичку стабилност, како тужиоца, тако и првотужене, али је закључио да је у конкретном случају првотужена описаним понашањем испољила грубу неблагодарност и тиме угрозила психички интегритет тужиоца. По оцени првостепеног суда описано понашање је такво да се она теже огрешила о обавезу поштовања свог оца, као поклонодавца, да је угрозила психички интегритет тужиоца и прећутно оспорила његов статус и углед, чиме је показала грубу неблагодарност према тужиоцу, због чега је усвојио тужбени захтев, раскинуо уговор о поклону и обавезао тужену да се са свим лицима и стварима исели из стана.

Међутим, оваква одлука првостепеног суда се не може прихватити као правилна, јер је првостепени суд из правилно утврђених чињеница извео неправилан закључак, односно на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право.

По оцени апелационог суда, првостепени суд је и поред делимично погрешних разлога о правној природи и рачунању рока за раскид уговора о поклону, правилно оценио да у конкретном случају није протекао рок од 3 године за опозив, односно

раскид уговора о поклону, а имајући у виду моменат када су наступиле околности које је законодавац предвидео као правно релевантне разлоге за опозив поклона, а које су животну наступиле када је првотужена навршила 18 година живота и несумњиво стекла сазнање да је власник стана у коме живи и да јој је исти поклоњен, имала могућност да се информише о томе ко је поклонодавац и о мотивима учињеног поклона, а и даље одбијала сваку комуникацију са тужиоцем, понашала се према њему као да га не познаје, а без обзира на сазнање о исходу поступка који је вођен против тужиоца пред надлежним тужилаштвом и одбачају кривичне пријаве остала у уверењу да је било сексуалног злостављања који закључак је донела на основу понашања своје млађе сестре према сопственом исказу. Наиме, цитирани параграф 937 Српско грађанског законика предвиђа два правно релевантна момента од којих се рачуна трогодишњи рок, а то је поред момента закључења уговора, и моменат када наступе околности које је законодавац предвидео као разлоге за опозив поклона, а опозив поклона из разлога грубе неблагодарности поклонопримца, не само да је везан за рок после чијег рока то право престаје, већ се мора учинити преко суда. Сходно томе, прописани трогодишњи рок није рок застарелости, како погрешно тумачи првостепени суд, већ преклузивни рок на који суд пази по службеној дужности. Стога је правилан закључак првостепеног суда да у конкретном случају овај рок није протекао, с обзиром да је првотужена до навршене 18 године живота, односно стицања пунолетства, била изложена притисцима и утицајима најближе околине, везано за актуелни судски поступак вођен између њених родитеља а без сазнања о учињеном поклону и уверена да живи у стану који је добила од свог деде, коју информацију је добила од своје мајке, те је у том периоду одсуство контакта односно одбијање истих са тужиоцем и изношење оптужби на рачун тужиоца не води грубој неблагодарности и незахвалности првотужене као поклонопримца, већ је последица поремећених породичних односа и незадовољства првотужене према тужиоцу због његовог понашања према њеној мајци.

Међутим, код утврђеног чињеничног стања, посебно имајући у виду исказе парничних странака у погледу разлога за прекид комуникације између тужиоца и првотужене, по налажењу апелационог суда нису се испунили услови за раскид уговора о поклону из разлога грубе неблагодарности првотужене, као поклонопримца. Груба неблагодарност као разлог за опозив произлази из добродиног карактера уговора о поклону. Побуда да се учини поклон, често је подстакнута наклоношћу поклонодавца према личности поклонопримца, тако да ако поклонопримац испољи незахвалност у одређеном степену, закон узима то као релевантну чињеницу која може утицати на измену намере дарожљивости поклонодавца. Груба неблагодарност је правни стандард и да би се понашање поклонопримца могло сматрати грубом неблагодношћу неопходно је да буде такве природе да се по опште прихваћеним стандардима средине у којој поклонодавац и поклонопримац живе, ради о неморалним поступцима, односно таквим поступцима који угрожавају телесни и психички интегритет поклонодавца.

Сагледавајући међусобни однос тужиоца и првотужене у светлу укупних породичних односа ради процене да ли се у понашању првотужене огледа груба неблагодарност према тужиоцу, апелациони суд је имао у виду да се неблагодарност као услов за опозив уговора о поклону не може посматрати једнострано, искључиво кроз однос поклонопримца према поклонодавцу, већ у односу на укупне међусобне односе уговарача. Одсуство и одбијање контакта са тужиоцем и изношење оптужби на његов рачун од стране тужене, не представља испољавање незахвалности за учињени

поклон, већ је по налажењу другостепеног суда последица поремећених и сложених породичних односа у дужем временском периоду током одрастања тужене, па не може водити закључку о грубој неблагодарности првотужене, као поклонопримца. Такође, првотужена је потврдила да не жели комуникацију са оцем, али да га поштује и уважава, да би му пружила адекватну помоћ уколико би му била неопходна због здравствених проблема, да никада никоме није износила детаље из њиховог породичног живота нити је она подносила било какве пријаве против оца, чиме би угрозила његову част или професионални углед. Прекид контакта објашњава као последицу очевог понашања у претходном периоду, које је описала као груб однос према њеној мајци, одбијање да јој да сагласност за путовање у иностранство, психичке притиске на њу приликом сваког сусрета, инсистирање да причају о разводу брака док је био у току, као и понашање приликом заједничког живота, али и касније приликом њихових сусрета, када би је називао неспособном и глупом, а посебно његово понашање према млађој сестри, о чему је закључак донела због понашања сестре, због чега тужена, иако неоправдано, остаје у уверењу да је било недолично понашања оца према млађој сестри, без обзира на одбачај кривичне пријаве. Поступање тужене, које код тужиоца као оца оправдано изазива повреду психичког интегритета, по мишљењу овог суда не води закључку да се њено понашање може окарактерисати као велика или груба неблагодарности према њему као поклонодавцу. Сходно наведеном, супротно закључку првостепеног суда, у конкретном случају нису испуњени услови за опозив уговора о поклону (раскид) према правним правилима имовинског права, односно према параграфу 567 Српског грађанског законика, који се у конкретном случају примењује на основу Закона о неважности правних прописа донетих пре 06. априла 1941. године и за време непријатељске окупације (“Службени лист СНРЈ”, број 86/46), јер свака неблагодарност, односно морална грешка поклонопримца према поклонодавцу, не може представљати разлог за раскид уговора о поклону.

Са напред наведених разлога, првостепена пресуда је преиначена у ставовима првом и другом изреке, сходно одредби члана 394 тачка 4 ЗПП, и захтев тужиоца за раскид уговора о поклону, као и за исељење првотужене из предметне непокретности је одбијен, као неоснован.

Преиначењем одлуке о главној ствари, стекли су се услови за преиначење одлуке о трошковима парничног поступка, садржане у ставу четвртом изреке побијане пресуде, сходно постигнутом успеху тужених у спору. Имајући у виду наведено, применом одредбе члана 401 тачка 3 ЗПП преиначено је решење о трошковима, те су применом члана 150, 153, 154 и 163 ЗПП туженима признати трошкови поступка на име заступања од стране пуномоћника из реда адвоката и то за састав одговора на тужбу 30.000,00 динара, заступање на пет одржаних рочишта за главну расправу по 31.500,00 динара, једном недоржаном рочишту од 16.500,00 динара, све увећано на име заступања две странке за 50%, а у укупном износу од 306.000,00 динара, уз додатак трошкова другостепеног поступка на име састава жалбе од 60.000,00 динара, а укупно 366.000,00 динара, сходно важећој Адвокатској и Таксној тарифи, па је одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Иван Негић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић